

Fluvius: Wat we alleen doen, dat doen we beter.

11 mei 2017 Jan Bouckaert—UAntwerpen

In [“En plots had Vlaanderen een energiemonopolist”](#) (De Tijd, 11 mei 2017) geeft David Adriaen achtergrond, duidelijkheid en commentaar over deze fusie.

Ik ben het eens met Adriaen’s indrukken en bezorgdheden. Adriaen is wel mild: er zijn nog wel wat andere bezorgdheden en bedenkingen die deze fusie oproepen. In [“Komen er ook zinvolle antwoorden op de zinvolle vragen van Infrax”](#) (De Tijd, 6 juli 2013) gaf ik eerder al een aantal bezorgdheden tegen een fusie. Een aantal van mijn bezorgdheden lagen sterk in lijn met de argumenten van Infrax zelf...

Deze fusie tussen twee bedrijven, organisaties, werkmaatschappijen, of hoe je het ook wilt noemen, leidt tot een monopolie. Dan frons je als consument, burger, economist de wenkbrauwen en spits je de oren. Aan allen die hetzelfde gevoel hebben: voel je niet eenzaam. Een concurrentie autoriteit—Belgisch, Europees,...—vindt een fusie die leidt tot een monopolie ook de moeite om eens onder de loep te nemen. En toch zullen Eandis en Infrax, zij het traag maar zeker, fusioneren tot één werkmaatschappij, Fluvius, ergens in 2018. Dat hebben ze samen mét de Vlaamse regering beslist.

Besparingen—De partijen benadrukken dat de fusie zal leiden tot 15% besparingen op de werkingskosten. We verwachten uiteraard geen andere boodschap van de fuserende partijen. Besparingen zullen er ontegensprekelijk zijn. De ultieme vraag is of deze besparingen louter het *gevolg* zijn van de fusie. Is het schrappen van (bepaalde) mandaten fusie-specifiek? Kunnen Eandis en Infrax die besparingen (gedeeltelijk of volledig) ook doorvoeren zonder de fusie? Hebben ze dus de fusie nodig om nog te snoeien in inefficiënties? Elke concurrentie-autoriteit gaat na of dit het geval is. Het argument dat prijzen met 3% zullen dalen als *gevolg* van de fusie is dus iets wat de partijen dienen aan te tonen. Dat is geen gemakkelijke oefening. Minister Tommelein daarentegen lijkt echter wel overtuigd dat die fusie-specifieke besparingen er zijn.

Transparantie—Deze fusie is een interessante oefening omdat de VREG, de sector regulator, kosten gerelateerde distributie nettarieven oplegt voor elektriciteit en gas. De VREG verwacht dus kostenefficiëntie van Eandis en Infrax. In de gereguleerde context hebben de partijen een informatievoordeel tegenover de VREG over hun werkelijke kosten. Er zijn prikkels om hogere kosten te rapporteren omdat de gereguleerde winst verband houdt met de kosten. In het geval van een fusie hebben de partijen plotseling prikkels om transparant te zijn over mogelijke besparingen. Indien niet alle besparingen fusie-specifiek zijn, dan zal onmiddellijk blijken dat de partijen niet kosten-efficiënt waren.

Marktwerking—In principe hebben alle steden en gemeenten de keuze tussen Eandis en Infrax voor de uitbating van hun infrastructuur. Vanaf 2018 valt die keuze om hun werkmaatschappij te kiezen volledig weg. De aanwezigheid van deze keuze, zelfs wanneer geen enkele gemeente of stad gebruik maakt van deze keuze, houdt werkmaatschappijen scherp. De argumenten die Infrax destijds gaf tegen een monopolie—minder innovatie, hogere prijzen—gelden nog steeds. Een liberale minister die monopolievorming bepleit, blijft voor mij een raadsel.

“Wat we zelf doen, dat doen we beter”—In een bredere context is het ook merkwaardig dat steden en gemeenten enerzijds strenge voorwaarden moeten respecteren wanneer ze diensten of goederen aankopen op de markt (via publieke aanbestedingen), en anderzijds zo goed als vrij zijn om te beslissen of ze goederen en diensten zelf maken dan wel aankopen via een aanbesteding. In deze context beslissen de steden en gemeenten om de distributie van elektriciteit en gas zelf te maken via een eigen werkmaatschappij. Er bestaan nochtans tal van privé bedrijven die in opdracht van publieke distributienetwerken precies hetzelfde doen als Eandis of Infrax. Opdrachtgevers kiezen dan om met een private werkmaatschappij in zee te gaan op competitieve basis. Deze discussie over een “make or buy” alternatief is er in Vlaanderen m.i. nooit geweest. Met de nakende fusie gaan we nóg een stapje verder en zijn we van mening dat wat we alleen doen, dat ook beter doen.